

Rani štetnici u voćnjaku u martu

Автор(и): доц. д-р Недялка Палагачева, Аграрен университет в Пловдив; гл.ас. д-р Павлин Василев, Аграрен университет в Пловдив

Дата: 09.03.2023 Брой: 3/2023

U periodu kada su voćke u fenološkim fazama razvoja „bubrenje pupoljaka“, „pucanje pupoljaka“ i „mišje uvo“ za koštičavo voće, postoji rizik od razvoja brojnih bolesti i povećanja populacije mnogih štetočina.

Koštičavo voće

Kruška

Обична kruškina buva (*Psylla pyri*)

U proleće, kada prosečna dnevna temperatura vazduha poraste iznad $2,5-3^{\circ}\text{C}$, buve se sele na kratke, slabe i vrećaste izbojke i počinju da se hrane. Ženke polažu jaja na $8-10^{\circ}\text{C}$ u osnovi kratkih izbojaka, na ispucalu koru i na pupoljcima. Larve se izležu krajem marta. Odrasle jedinke i larve nanose štetu sisanjem soka iz pupoljaka i izbojaka kruške. Pored direktne štete, kruškina buva prenosi mikoplazmatsku bolest koja uzrokuje sušenje i propadanje zasada krušaka.

Strategija suzbijanja štetočine

Pravovremena primena ranih prskanja od fenološke faze „*pucanje pupoljaka*“ do fenološke faze „*beli pupoljak*“ je od presudnog značaja za ograničavanje gustine populacije štetočine tokom aktivnog vegetacionog perioda. Hemijska zaštita treba da se sprovede kada temperature ostanu iznad 5°C i kada se pređe prag ekonomske štete (PES): za odrasle jedinke i larve 2-3 jedinke na 100 pupoljaka.

Ovlašćeni sredstva za zaštitu bilja:

Decis 100 EC - 12,25 ml/da; Meteor - 90 ml/100 l vode; Naturalis - 100-200 ml/da; Oviteks - 2000 ml/da ili 2 x 1000 ml/da; Sineis 480 SC - 30 – 43,7 ml/da; Delegate 250 WG - 30 g/da; Sumi Alpha 5 EC / Sumicidin 5 EC / Oasis 5 EC - 0,03%.

Jabuka**Jabučni cvetni pipak (*Anthonomus pomorum*)**

Odrasle jedinke napuštaju mesta prezimljavanja pre bubrenja i pucanja pupoljaka na temperaturama iznad 8-10°C. Bube se hrane uglavnom cvetnim pupoljcima, a rede lisnim pupoljcima. Ženke polažu jaja u formirane cvetne pupoljke neposredno pre cvetanja, probijajući ih svojim rilem i polažući po jedno jaje u osnovu prašnika. Larve se hrane unutar pupoljaka i kao rezultat nanete štete, cvetni pupoljci se ne otvaraju, potamne i ostaju na drvetu.

Strategija suzbijanja štetočine

Suzbijanje je usmereno na odrasle jedinke pre polaganja jaja, kada se utvrdi gustina populacije iznad praga ekonomske štete (PES): 4-6 buba po stabilu ili 15% oštećenih pupoljaka.

Ovlašćeno sredstvo za zaštitu bilja: Deka EC / Desha EC / Dena EC / Poleci /

Decis 30 – 50 ml/da.

Koštuničavo voće

Šljiva**Crna šljivina pilica (*Hoplocampa minuta*)**

Let pilica počinje krajem marta – početkom aprila, a njihov masovni let se poklapa sa fenološkom fazom „*formiranje pupoljaka*“ kod šljiva. Ženke polažu jaja u tkivo čašičnih listića i rede u čašicu još neotvorenog cveta. Štetu nanosi lažna gusenica, koja se hrani unutrašnjošću mladih plodova; njihova unutrašnjost se ispuni crnom čađavom masom i emituje neprijatan miris sličan stenju stjenice.

Strategija suzbijanja štetočine

Suzbijanje se sprovodi u dve faze: prvi tretman je protiv odraslih jedinki pre polaganja jaja i izvodi se pre cvetanja. Drugi tretman je protiv lažnih gusenica posle cvetanja. PES se utvrđuje otresanjem: 2-3 pilice/stablu u fenološkoj fazi „*beli pupoljak*“ kod šljiva.

Ovlašćena sredstva za zaštitu bilja: Sumi Alpha 5 EC / Sumicidin 5 EC / Oasis 5 EC - 0,02%.

Обична šljivina štitasta vaš (Parthenolecanium corni)

U proleće, larve postaju aktivne na prosečnoj dnevnoj temperaturi vazduha iznad 8°C i pužu po tankim grančicama. Hrane se sisanjem soka, noge im atrofiraju i larve ostaju nepokretne. Na leđima im se nakuplja voskasta supstanca od koje se formira štit. Tokom hranjenja izlučuju medljiku, na kojoj se razvijaju saprofitske čađave gljive, otežavajući normalan tok fizioloških procesa.

Strategija suzbijanja štetočine: U proleće, tretman treba sprovesti protiv larvi kako postaju aktivne.

Ovlašćeno sredstvo za zaštitu bilja: Oviteks - 2000 ml/da; Pirinex 48 EC - 0,15%;

Trešnja i višnja

Trešnjin (višnjin) pipak (*Furcipes rectirostris*)

Odrasle jedinke se pojavljuju u proleće na temperaturi zemljišta od 8-10°C. Masovna pojava pipka se poklapa sa krajem fenološke faze „*cvetanje*“ trešnje. Štetu nanose odrasle jedinke, koje glodaju natečene pupoljke, cvetove i listove trešnje i višnje. Ova štetočina nanosi štetu tokom hranjenja i polaganja jaja. Kada se vrsta masovno razmnoži, plodovi ne rastu ravnomerno, ostaju mali i deformišu se.

Strategija suzbijanja štetočine: **Suzbijanje** je usmereno na odrasle jedinke kada se utvrdi gustina populacije iznad praga ekonomske štete (PES): 3 pipka /10 grančica /stablo u fenološkoj fazi useva masovnog „*bubrenja pupoljaka*“ ili posle fenološke faze „*cvetanje*“.

Ovlašćeno sredstvo za zaštitu bilja: Meteor - 60-90 ml/100 l vode.

Breskva

Breskvin izbojčar (*Anarsia lineatella*)

U martu, na prosečnoj dnevnoj temperaturi od 14,5°C, gusenice napuštaju svoja zimovališta i počinju da se hrane pupoljcima, na kori u pazušcima grana, itd. Jedna gusenica ošteti 2-3 pupoljka, dajući prednost lisnim pupoljcima. Zatim se seli na izbojke, bušeći kroz vrh pupoljka u njihovu srž. Jedna gusenica uzastopno ošteti 3-5 izbojaka. Oštećeni izbojci uvenu, vršni deo se spusti nadole, osuši i na mestu oštećenja dolazi do izlučivanja smole.

Strategija suzbijanja štetočine: Suzbijanje je usmereno na gusenice kada se utvrdi gustina populacije iznad praga ekonomske štete (PES): 3% oštećenih izbojaka.

Ovlašćena sredstva za zaštitu bilja: Deka EC / Desha EC / Dena EC / Poleci / – 50-70 ml/da; Coragen 20 SC - 16–30 ml/da; Meteor - 90 ml/100 l vode; Rapax SBS Europe - 100-200 ml/da; Sineis 480 SC – 20 ml/da; Sumi Alpha 5 EC / Sumicidin 5 EC / Oasis 5 EC - 0,02%.